

KORRALDUS

24.07.2025 nr DM-128599-24

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas keskkonnaloa nr 5 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lg 1 punkti 4, § 66 lg 2 punkti 2, § 67 lõiked 1 ja 4, veeseaduse § 187 p 6, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 p 4, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning tuginedes Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas 17.07.2024 taotlusele nr T-KL/1024309-3, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Muuta Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas (registrikood 10125398, aadress Tehnika tn 4, Parksepa alevik, Võru vald, Võru maakond) keskkonnaluba nr 5 Kurgsoo turbamaardlas Kurgsoo II turbatootmisalal vastavalt taotlusele järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 30 aasta võrra

1.1.2. tunnistada keskkonnaluba VO-015 kehtetuks

Keskkonnaluba nr 5 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas registrikood 10125398, aadress Tehnika tn 4, Parksepa alevik, Võru vald, Võru maakond) esitas 24.05.2024 Keskkonnaametile taotluse Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnaloa nr 5 ja VO-015 muutmiseks. Esmataotlus on registreeritud KOTKAS-s 24.05.2024 menetluse nr M-128599 juurde, korrigeeritud taotlus 17.07.2024.

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas omab Kurgsoo II turbatootmisalal keskkonnalubasid nr VO-015 (kehtib kuni 01.08.2025) ja nr 5 (kehtib kuni 27.07.2025). Vee erikasutuse valdkonna tegevused on reguleeritud keskkonnaloas nr 5.

Kurgsoo II turbatootmisala mäeeraldis asub osaliselt Võru maakonnas Võru vallas jäädes Tagaküla territooriumile ning osaliselt Põlva maakonnas Põlva vallas Lahe küla territooriumil. Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa jäävad eraomandisse kuuluvatele Raba (katastritunnus 91801:001:1320), Jaaskasoo (katastritunnus 91701:001:2521), Soo-Hindriku (katastritunnus 91801:001:0510, 100% maatulundusmaa), Mäeraba katastriüksusel (katastritunnus 91701:001:2721) ja Mäe-Rebo (katastritunnus 91901:001:0049) kinnistutele

ning riigiomandisse kuuluvatele, Maa- ja Ruumiameti poolt hallatavatele Kurgsoo turbatootmisala (katastritunnus 38501:003:0828) ja Kurgsoo turbatootmisala (katastritunnus 38501:003:0830) kinnistutele.

Aktiaselts Kagu-Eesti Turvas soovib säilitada oma senist kaevandamistegevust Kurgsoo turbamaardlas ning liita keskkonnaloa nr 5 ja VO-015. Lähtudes maavarade kasutamise säästlikkuse printsiibist ja kaevandamisega rikutud alade efektiivsemast korrastamisest taotletakse ka mäeeraldise laiendamist plokkidele 7 ja 8 aT. Keskkonnaluba taotletakse 30 aastaks.

Aastal 2021 viidi Kurgsoo II turbatootmisala mäeeraldiste piires läbi jääkvaru täiendav uuring, mille varud kinnitati Maa-ameti (alates 01.01.2025 Maa- ja Ruumiamet) 25.01.2022. a korraldusega nr 1-17/22/171. Käesolev Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnaloa taotlus põhineb aruandel "Kurgsoo turbamaardla Kurgsoo uuringuruumi geoloogilise uuringu aruanne (varu seisuga 01.07.2019)" (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 19/2658).

Turbatootmisala kuivendusveed suunatakse Orajõkke, pinnaveekogumisse Orajõgi lähtest Põlva ringteeni 87 (lühinimetus Orajõgi_1, kood 1048800_1). Kurgsoo II turbatootmisalal jääb toimima olemasolev kuivendusvõrk. Kõik taotletava Kurgsoo II turbatootmisalaga seotud väljalasud ja vooluhulgad on esitatud Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnaloa taotluses (M-125435).

Taotletava mäeeraldise pindala on 103,54 ja selle teenindusmaa pindala on 104,41 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab Kurgsoo turbamaardla (reg kaart 0253) vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 3, 5 ja 8 plokkide ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 4, 6 ja 7 plokkide. Kurgsoo II turbatootmisala mäeeraldist ümbritseb põhjast ja kirdest arendaja poolt taotletav Kurgsoo III turbatootmisala. Kurgsoo II turbatootmisala mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad idaosas ~14 m lõigu ulatuses avalikus kasutuses oleva Kullamäe – Kurgsoo teega nr 9180479.

Taotletava Kurgsoo II turbatootmisala mäeeraldisega hõlmataivate varuplokkide kogused 31.03.2024 seisuga on järgmised:

- 3 plokk 0202 - vähelagunenud turvas aT - aktiivne tarbevaru 55,008 tuh t
- 4 plokk 0201 - hästilagunenud turvas aT - aktiivne tarbevaru 164,50 tuh t
- 5 plokk 0202 - vähelagunenud turvas aT - aktiivne tarbevaru 29,808 tuh t
- 6 plokk 0201 - hästilagunenud turvas aT - aktiivne tarbevaru 87 tuh t
- 7 plokk 0201 - hästilagunenud turvas aT - aktiivne tarbevaru 6,50 tuh t
- 8 plokk 0202 - vähelagunenud turvas aT - aktiivne tarbevaru 5,30 tuh t

Kokku on hästilagunenud turba aktiivne tarbevaru 258 tuh t ja kaevandatav varu 217 tuh t ning vähelagunenud turba aktiivne tarbevaru 90,116 tuh t ja kaevandatav varu 90,116 tuh t.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (MaaPS), veeseaduses (VeeS) keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (KeÜS), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (KeHJS), keskkonnaministri 23.10.2019

määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 608 eurot on tasutud 22.07.2024 riigilõivuseaduse § 136² lõike 6 kohaselt.

Mäeeraldisel ja selle teenindusmaal ei asu kaitsealuseid üksikobjekte ja ega ehitisi.

2.2. Keskkonnaloa muutmise taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa muutmise taotlus on 31.07.2024 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 31.07.2024 kirjaga nr DM-128599-10 keskkonnaloa muutmise taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa muutmise taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (*HMS*) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 15.06.2025 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate

oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 10.06.2025 kirjaga nr DM-128599-19.

Eelnõu avalikustamise käigus teatas Maa- ja Ruumiamet 27.06.2025 kirjaga nr 7-1/25/9433-2, et on tutvunud korralduse ja loa elnõudega. *Turbatootmisala kuivendusveed suunatakse läbi avatud maaparandussüsteemi kuivenduskraavide LAHEMÕTS (MS kood/ehitise kood 2104880021010/003) ja MUSTJASOO (MS kood/ehitise kood 2104880021010/001) ning LAHEMÕTS (MS kood/ehitise kood 2104880020161/001) eesvoolude riigi poolt korrashoitavasse avatud eesvoolu ORAJÕGI (MS kood/ehitise kood 2104880020000/001), mille valgala on üle 25 km².*

Ehitusloa või muu loa andja kooskõlastab Maa- ja Ruumiametiga ehitusprojekti või taotluse, mille kohaselt soovitakse juhtida väljaspool maaparandussüsteemi koondatud vesi (edaspidi lisavesi) eesvoolu või kuivenduskraavi. Väljaspool ehitusloa või muu loa menetlust võib lisavett eesvoolu või kuivenduskraavi juhtida üksnes Maa- ja Ruumiameti loal. Eelnõust selgub, et Põllumajandus- ja Toiduamet (praegune Maa- ja Ruumiamet) on Kurgsoo III turbatootmisala (mis sisaldas ka Kurgsoo II turbatootmisala veehulkasid) keskkonnaloa taotluse 24.07.2023 kirjas nr 6.2-1/6603-1 kooskõlastanud. Kuna aktiivse tegevuse järel, mil vee kogused võivad suurened, on vajalik hinnata ka maaparandussüsteemi kraavide seisukorda. Kui seisukord on halb ehk vee läbilaskevõime on piiratud, tuleb lisavett juhtida soovival isikul/ettevõttel panustada kuivenduskraavide (sh eesvoolukraavide) seisukorra parendamisse. Sh kui kuivenduskraavi, eesvoolu või truubi mõõtmed ei vasta nõuetele, peab läbi viima eesvoolu kraavide rekonstrueerimise lisavee juhtija kulul. Taotluse menetlusaeg on kuni 60 päeva (MaaParS § 53). Kurgsoo II turbatootmisala väljalaskudele tuleb rajada, enne tegevusega alustamist, settebasseinid maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks sh vältimaks setete edasikandumist maaparandussüsteemi. Kurgsoo II turbatootmisala laiendamisel tuleb, Maa- ja Ruumiametile, esitada uus lisavee juhtimise taotlus.

Keskkonnaamet määrab keskkonnaloal nr 5, et väljalaskmete juurde tuleb hiljemalt 2026.a lõpuks rajada settebasseinid. Kurgsoo II turbatootmisala on kasutuses olev turbatootmisala. Kurgsoo II turbatootmisala puudutava taotluse menetluses on selgunud, et Kurgsoo II turbatootmisalalt suublasse juhitud vooluhulgad peale loa muutmist praktikas võrreldes senisega ei suurene, kuna kasutusele võetaval alal (plokid 7 ja 8 aT) on toimiv kuivendusvõrk ka praegu (keskkonnaloa muutmise taotlus nr T-KL/1024309-3). Vooluhulkade suurenemine seni kasutuses olevates väljalaskmetest on tingitud kõrvalolevast Kurgsoo III turbatootmisalast (mõlema ala väljalaskmed sooviti algselt ühendada ühele keskkonnaloale – Kurgsoo III ala kohta). Põllumajandus- ja Toiduamet on keskkonnaloa muutmise taotluse, mis sisaldas ka suublasse juhitud vooluhulkasid) 24.07.2023 ilma lisatingimusteta kooskõlastanud. Võrreldes algse kooskõlastatud taotlusega ei ole muutunud Kurgsoo II turbatootmisala piirid ega keskkonnaloaga nr 5 hõlmatavalt alalt suublasse juhitud vee kogus.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis aktsiaseltsilt Kagu-Eesti Turvas 10.06.2025

kirjaga nr DM-128599 arvamust või vastuväiteid keskkonnavalda andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest.

Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas määratud tähtaja jooksul ei esitanud arvamust ega vastuväiteid, ning ei pikendanud vastamistähtaega.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 11 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas turba kaevandamine kuni 150 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis 22.04.2025 kirjaga nr DM-128599-18 „Kurgsoo II turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnakaitsealade nr 5 ja VO-015 liitmise ja muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnavalda muutmise taotlusele.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnavalda muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnavalda nr 5 ja nr VO-015 vastavalt aktsiaseltsi Kagu-Eesti Turvas 17.07.2024 esitatud taotlusele nr T-KL/1024309-3 ja Keskkonnaameti kaalutlustele.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnavalda muutmisel

3.2.1. Maavara kaevandamine

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnavalda andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki,

arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

Vastavalt MaaPS § 69 lg 1 võib loa omaja soovil kaevandamisloa andja liita sama loa omaja kõrvuti asetsevatele mäeeraldistele antud kaevandamisload, andes uue kaevandamisloa, millele on asjakohases ulatuses märgitud liidetud kaevandamislubadele kantud andmed. MaaPS § 69 lg 2 kohaselt võib liita ainult sama maardla piiresse antud lube. Kaevandamislubade taotluse alusel liidetakse kaks olemasolevat, kõrvutiasetsevat aktiivset karjääri. Lubade liitmisel ei muutu kaevandamise tehnoloogia ega mõjud keskkonnale võrreldes varasemalt eraldi planeeritud kaevandamistega.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada 30 aasta kaupa kuni kaevandatava maavara ammendumiseni. Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 30 aasta võrra.

Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale. Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Kurgsoo turbamaardla Kurgsoo II turbatootmisala laiendus on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ §-s 1 nimetatud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja. Kuna kaevandamiseks lubatud turbaalasid on piiratud koguses, tuleb sobivatel aladel varu maksimaalselt ammendada ja kaevandada turvast võimalikult palju. Sellest tulenevalt on otstarbekas Kurgsoo II turbatootmisala laiendusel kaevandamisega jätkata ja keskkonnaloa pikendamine 30 aasta võrra on põhjendatud, vältimaks uute alade avamise vajadust.

MaaPS § 67 lõige 4 sätestab, et turba kaevandamise loa kehtivusaja pikendamise taotlusele tuleb lisada markšeiderimõõdistuse dokumentatsioon ja jääkvaru arvutus, mis ei tohi olla tehtud varem kui kolm aastat enne loa kehtivusaja pikendamise taotluse esitamist. Loa omanik selgitas 04.12.2024 kirjaga (KOTKAS 05.12.2024 nr DM-128599-16), et 2021. aastal telliti OÜ-lt Inseneribüroo STEIGER Kurgsoo II tootmisalade markšeiderimõõdistuse ja jääkvaru uuringu. Töö tehti vastavuses majandus- ja taristuministri 03.05.2019. a määrusega nr 32 „Markšeiderimõõdistuse täpsustatud nõuded ja kord“, kus kontrolliti käsipuuriga turba lamami kõrgusandmeid vähemalt 10% mäeeraldise alale jäävate 1990. a geoloogilise uuringu sondeerimispunktide ulatuses. Lamami kõrguse keskmine erinevus varasema uuringu

andmetega võrreldes oli kehtival Kurgsoo II mäeeraldisel 0,62 m ning Kurgsoo II turbatootmisalal 0,39 m. Suure erinevuse põhjuseks oli asjaolu, et 1990. a uuringupunktide asukohtade koordinaate ei määratud instrumentaalselt ning nende asukohtade ülekandmist maastikule ei olnud võimalik piisava täpsusega teha.

Kuna kontrollsondeerimisel saadud lamami kõrgusandmete keskmine erinevus oli üle 10 sentimeetri, ei olnud võimalik varasema uuringu turbalasundi lamamit kasutada ja tehti mäeeraldisel alal maavara geoloogilise uuringu korras tarbevarule kehtestatud tihedusega uus sondeerimine, võeti proovid jääklasundi loodusliku niiskuse ja lagunemisastme määramiseks ning arvutati mäeeraldisel jääkvaru kogus.

Töö on vormistatud Kurgsoo turbamaardla Kurgsoo II, Kurgsoo II turbatootmisala ja Kurgsoo I turbatootmisala mäeeraldisel jääkvaru uuringu aruandena (varu seisuga 31.03.2021), mis on kättesaadav Eesti Geoloogiafondist ([EGF 9548](#)).

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet 31.07.2024 Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnaloa muutmis taotluse kirjaga nr DM-128599-11 Põlva Vallavalitsusele ja Võru Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Põlva Vallavolikogu nõustus tingimuslikult 30.09.2024 otsusega nr 1-3/23. Võru Vallavalitsus arvamust ei avaldanud.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekavade kohta. Loa taotluse kohaselt on kogu materjal kasutatav ja turba tootmisel jäätmekava ei teki. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmekavade eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekavaid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmekavade eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on säilitada senist kaevandamistegevust Kurgsoo turbamaardlas ning liita keskkonnaloa nr 5 ja VO-015. Lähtudes maavarade kasutamise säästlikkuse printsiibist ja kaevandamisega rikutud alade efektiivsemast korrastamisest taotletakse ka mäeeraldisel laiendamist plokkidele 7 ja 8 aT.

3.2.2. Vee erikasutus

Veeseaduse (edaspidi VeeS) § 187 punkti 6 alusel on veeluba (vee erikasutuse keskkonnaluba) kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt.

Siiani oli Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnalubade nr 5 ja VO-015 vee erikasutus reguleeritud keskkonnaloas nr 5. Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas taotleb lubade nr 5 ja VO-015

liitmist. Loa muutmisel laieneb mäeeraldis ka plokkidele 7 ja 8 aT. Samaaegselt taotleb ettevõtte Kurgsoo II turbatootmisala kõrval asuva Kurgsoo III turbatootmisalale keskkonnaluba. Kuna Kurgsoo III turbatootmisala väljalaskmetega juhitakse ära ka Kurgsoo II turbatootmisala vett, esitati kahe turbatootmisala ühised väljalaskmed Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnavalua taotluses (M-125435) sooviga kogu vee erikasutus reguleerida Kurgsoo III turbatootmisala loas.

Kurgsoo II turbatootmisala keskkonnaluba nr 5 kehtib kuni 27.05.2025 ning luba nr VO-015 kehtib kuni 01.08.2025. Kurgsoo III turbatootmisalal kehtivat keskkonnaluba ei ole. Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnavalua menetluses on loa taotluse menetlust pikendatud kuni 16.11.2025. Seega ei ole võimalik praegusel hetkel mõlema turbatootmisala vee erikasutust reguleerida Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnavaluas.

Arvestades eelnevat määrab jätkuvalt Keskkonnaamet muudetavas keskkonnavaluas nr 5 Kurgsoo II turbatootmisalalt sademevee suublasse juhtimise nõuded. Kui kõrvaloleva Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnavalua andmine ostutub võimalikuks, on võimalik Kurgsoo II turbatootmisala vee erikasutuse liitmine Kurgsoo III turbatootmisala vee erikasutusega ning selle reguleerimine Kurgsoo III turbatootmisala keskkonnavaluas.

Arvestades mäeeraldisse piiride muutusi suureneb võrreldes seni keskkonnavaluas nr 5 reguleerituga arvutuslikult väljalasu nr 2 (PO231) vooluhulk ~4,9 tuh m³ aastas. Tootmisala laienduse kujul on tegemist mahajäetud tootmisala osaga, kuhu on varasema tegevuse käigus rajatud kuivendusvõrk, mis on tänaseni toimiv. Seega looduses ei suurene tegelikud tootmisalalt väljajuhitavad vooluhulgad.

Sademevee väljalaskmed Kurgsoo II turbatootmisalal:

Väljalask	Kood	Koordinaadid	Suubla	Vooluhulk aastas
Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 1	PO230	X:6424664, Y: 672945	Lahemõtsa kraav (VEE1048823), suubub Orajõkke	111 870
Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 2	PO231	X:6424609, Y: 672926	Kurgsoo kraav (VEE1048824), suubub Lahemõtsa kraavi	62 042,9
Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 3	PO232	X:6424189, Y: 672568	Rabametsa kraav (VEE1048825), suubub Orajõkke	13 334
Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 4	PO233	X:6423363, Y: 672290	Hüssi kraav (VEE1048826), suubub Rabametsa kraavi	16 008

Turbatootmisalal toimub turba pinnakihiiline kaevandamine. Tootmisväljakutelt kuivendusvee kogumiseks on ümber tootmisala kraavid, kust vesi juhitakse isevoolselt eesvooludesse. Settebasseinid turbatootmisalal puuduvad, väljalaskudega nr 3 ja nr 4 ärajuhitav kuivendusvesi läbib Erastvere metskond 150 maaüksusel asuvat amortiseerunud settebasseini (keskpunkti asukoht X:6423751 Y:672077).

Kurgsoo II turbatootmisalalt juhitakse sademevesi(kuivendusvesi) riigi poolt korrashoitavasse ühiseesvoolu Orajõgi (MS kood/ehitise kood 2104880020000/001) ja maaparandusehitise

Mustjasoo eesvoolu (MS kood/ehitise kood 2104880021010/001). Keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 "Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused¹" (edaspidi määrus nr 61) § 7 lõike 6 kohaselt on sademevee juhtimiseks maaparandussüsteemi vajalik Põllumajandusameti kooskõlastus. Põllumajandus- ja Toiduamet on kooskõlastanud Kurgsoo III turbatootmisala (mis sisaldas ka Kurgsoo II turbatootmisala veehulkasid) keskkonnavalda taotluse 24.07.2023 kirjas nr 6.2-1/6603-1.

Turbatootmisaladelt suublasse juhitud sademevesi peab vastama määruse nr 61 nõuetele. Määruse nr 61 § 5 lõike 1 kohaselt tuleb heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimisel tagada, et vee- ja veega seotud maismaaökosüsteemide seisund ei halveneks, § 7 lõike 1 kohaselt tohib lahkvoolest sademeveekanalisisatsioonist sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 ie, välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l, ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l, sama paragrahvi lõike 2 kohaselt kohalduvad turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele määruse nr 61 § 7 lõike 1 toodud nõuded.

Määruse nr 61 § 7 lõigete 7 ja 8 kohaselt on turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele kohustuslik loaga määrata heljumi- ja naftasaaduste sisalduse, biokeemilise hapnikutarbe, üldlämmastiku ja üldfosfori piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Vastavalt eeltoodule tulenevad turbatootmisalalt suublasse juhitava sademevee saastenäitajate piirväärtused määruse nr 61 lisa 1 veerust, mis vastab reoveekogumisala koormusele 2000-9999 ie (välja arvatud heljumi sisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l, ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l). Kurgsoo II turbatootmisala väljalaskudele määratavad saastenäitajate piirväärtused on seega järgnevad: BHT₇=15 mg/l, heljuvaine=40 mg/l, naftasaadused=5 mg/l, üldfosfor=1 mg/l, üldlämmastik=45 mg/l.

Keskkonnamet ei määra loas kuivendusveele lubatud kvartaalseid vooluhulga koguseid vastavalt loa taotlusele, sest kuivendusvee kogus sõltub sademetest ning lumesulamisveest, mille tekkimise koguse üle puudub ettevõtte kontroll. Loale kantakse aastased lubatud suublasse juhitud vooluhulgad, mis on määratud arvutuslikult.

Vastavalt määruse nr 61 § 14 lõikele 1 peab heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee saasteainete ning ohtlike ainete sisalduse ja heitvee pH määramiseks vee erikasutaja tagama loaga määratud kohtadest proovide võtmise ning korraldama proovide analüüsi, lõike 6 kohaselt tuleb proovi võtmisel tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama veeseaduse § 236 lõike 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele. Loa omaja peab tagama esindusliku proovivõtukohta olemasolu. Analüüsi teostav katselabor peab vastama katselaborite pädevuse üldnõuetele (olema akrediteeritud ja sooritanud katselaborite vahelised võrdluskatsed).

Määruse nr 61 § 16 lõike 5 kohaselt täpsustatakse proovivõtu sagedus ja koht sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee ning muu saasteallika korral saastenäitajate määramiseks loas. Sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee ning muu saasteallika proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust.

Arvestades eelnevat ja loa taotlust määratakse keskkonnaloas väljalaskude seire kohustus kaks korda aastas tööde perioodil (II ja III kvartalis). Kaks korda aastas tuleb seirata BHT₇, heljumi, üldfosfori, üldlämmastiku sisaldust. Lisaks määratakse loas väljalaskudel pH seire, kuna turbatootmisaladelt suublasse juhитavas vees võib pH olla tavapärasest happelisem.

Turba tootmisel ei kasutata keskkonnohtlikke ega mürgiseid aineid. Turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademetest ja lumesulamisveest. Kuna Keskkonnaametile ei ole seni teada juhtumeid turbakaevandamisel toimunud naftareostuste kohta, määratakse loas naftasaaduste seire kohustus üks kord aastas, III kvartalis.

Omaseire tulemused tuleb esitada Keskkonnaametile elektrooniliselt keskkonnaotsuste infosüsteemis.

Turbatootmise käigus suureneb turbatootmisalalt ärajuhitavas sademevees peamiselt heljumi sisaldus. Heljumi koormuse vähendamiseks ja selle setitamiseks rajatakse turbatootmisaladele tavapäraselt settebasseinid. Heljumi setitamiseks peab settebasseinide suurus olema projekteeritud selline, et vee liikumise kiirus settebasseinis on kuni 1 cm/s.

Settebasseinid Kurgasoo II turbatootmisalal puuduvad. Väljalaskmetega nr 3 ja nr 4 ärajuhitav kuivendusvesi läbib väljaspool turbatootmisala olevas amortiseerunud settebasseinis (keskpunkti asukoht X:6423751 Y:672077).

VeeS § 117 lõike 2 alusel peab veekasutaja võtma kasutusele meetmed, millega vähendada või vältida tegevuse mõju pinnaveekogumile, põhjaveekogumile või isiku varale. Kuivendusvett juhitakse Kurgasoo II turbatootmisalalt maaparandussüsteemi eesvooludesse. Vältimaks heljumi ja toitainete turbatootmisalalt edasikandumist tuleb väljalaskmete juurde rajada settebasseinid. Settebasseinid rajada ühe aasta jooksul, hiljemalt 2026.a lõpuks. Settebasseine tuleb regulaarselt settest puhastada.

Suublaste seire

VeeS § 31 punkti 2 kohaselt tuleb vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit. VeeS § 32 lõike 1 järgi on pinnavee kaitse eesmärk on pinnaveekogumite, sealhulgas tehiseveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. Määruse nr 61 § 10 lõike 1 kohaselt määratakse suubla seire keskkonnaloas.

Määruse nr 61 § 10 lõike 1 järgi määrab loa andja loaga suubla seire kohustuse suublasse

juhitavale heit-, kaevandus- ja karjääriveele. Sademeveele määrab loa andja suubla seire nõude üksnes juhul, kui on alust arvata, et ärajuhitav vesi omab mõju suublaks oleva vee ökosüsteemile. Turbatootmisalalt ärajuhitatav vett käsitletakse sademeveena.

Kurgsoo II turbatootmisala väljalask nr 1 suubub Lahemõtsa kraavi ja väljalask nr 2 suubub Kurgsoo kraavi, mis suubub Lahemõtsa kraavi. Lahemõtsa kraav suubub u 1 km pärast väljalasku Orajõkke (VEE1048800), veekogumisse Orajõgi lähtest Põlva ringteeni 87 (kood 1048800_1). Kurgsoo II turbatootmisala väljalaskme nr 4 suubla on Hüssi kraav, mis suubub Rabametsa kraavi. Väljalaskme nr 3 suubla on Rabametsa kraav. Rabametsa kraavil paiknev amortiseeriunud settebassein, millest on u 560 m maaparandusehitise Mustjasoo eesvooluni. Settebasseini väljavoolust Orajõeni on u 1,3 km.

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava (2022-2027) kohaselt on Orajõe veekogumi (kood 1048800_1) koondseisund kesine, kuivendusvee suublaks olevaid eelnimetatud kraave ei ole pinnaveekogumiteks määratud. Keskkonnaagentuuri veekogumite seisundiinfo 2023. kohaselt on veekogumi Orajõgi lähtest Põlva ringteeni 87 (kood 1048800_1) koondseisund olnud järjepidevalt kesine. Ökoloogilise seisundi mittehea põhjus on paisud, välja on toodud ka ebapiisavat seiret.

Perioodi 2023-2024 keskkonnavalda nr 5 omaseire tulemustel vastas üldiselt kõikide väljalaskmete suublasse juhitav vesi nõuetele (välja arvatud 17.05.2023 üks proov, väljalask PO232, mil heljumi sisaldus oli 43 mg/l).

Arvestades, et Kurgsoo II turbatootmisala väljalaskmetest on Orajõeni üle 1 km, mille vältel toimub turbatootmisalalt lähtuva vee segunemine maaparandussüsteemidest lähtuva veega, Orajõgi on ühtlasi maaparandussüsteemide eesvool, ei pea Keskkonnaamet asjakohaseks määrata suublaseiret.

Vee § 33 lõike 5 kohaselt tuleb pinnaveekogumiga hõlmamata veekogudes vältida prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete, teatavate muude saasteainete ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtuste ületamist ning vee kasutamiseks ja elustiku kaitseks vajalike kvaliteedinäitajate halvenemist. Kui edaspidi peaks täiendavate uuringute käigus selguma, et kuivendusvee ärajuhtimisega suubla seisund, on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete või seire kasutusele võtmist.

Keskkonnatasu deklareerimine ja seireandmete esitamine

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi kui KeTS) § 17 lõike 3 kohaselt ei nõuta saastetasu, kui KeTS § 17 lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanalisatsiooni kaudu ning see vesi vastab VeeS alusel KeTS § 17 lõikes 1 punktides 1–7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas kehtestatud keskmistele piirväärtustele. KeTS § 17 lõikes 5 on sätestatud, et kui KeTS § 17 lõikes 3 nimetatud sademevee kvaliteedinäitajad ei vasta VeeS alusel KeTS § 17 lõike 1 punktides 1-7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas sademevee kohta kehtestatud keskmistele piirväärtustele, tasutakse saastetasu saasteainete piirväärtusi ületava koguse eest KeTS §-s 20 sätestatu järgi.

Kuna turbatootmisalalt suublasse juhitud kuivendusvett käsitletakse sademeveena, ei nõuta KeTS § 17 lõike 3 kohaselt saastetasu, kui on täidetud samas lõikes toodud nõuded. Keskkonnatasu deklaratsioon tuleb lähtuvalt KeTS §-st 33⁴ Keskkonnaametile esitada posti teel, elektroonilisel andmekandjal, elektroonilist andmesidet kasutades või keskkonnaotsuste infosüsteemi või muu infosüsteemi kaudu või anda üle Keskkonnaametile hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnaameti eelistus on saada deklaratsioone keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu. Keskkonnatasu tuleb maksta Maksu- ja Tolliameti poolt avatud ettemaksukontole. Ettemaksukontolt mahaarvestamine toimub automaatselt kohustuse tähtaja saabudes. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalselt keskkonnakasutust pole toimunud.

Väljalaskme omaseire analüüs on saastetasu arvutuse aluseks ja tuleb esitada vastavalt loas toodud sagedusele keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu (KeÜS § 40¹ lg 1 p 1).
Veekasutuse aruanne tuleb esitada üks kord aastas (veeseadus § 195 lg 1).

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste väljaselgitamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Kurgsoo II turbatootmisala laienduse mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lõike 1 punktist 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusosatarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnakaitseloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneda võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises

lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada ainult energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Keskkonnaamet hindas taotletava tegevusega kaasnevat ökosüsteemide teenustele kaasneda võivat kulu ning seda, mis on taotluse kohaselt kaevandatava maavara kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus parimate teadmiste järgi seisuga 07.11.2024. Analüüsi tulemusena selgus, et mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskvärtuses jäi taotletav turbatoomisala seisundiklassi nr 2,0, mille alusel liigitatakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi „vilets“. Sellisel juhul rahaline kasu peab olema võrdväärne ökoloogilise kahjuga.

Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 21 802 229 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 217 tuhat tonni ning kaevandatava vähelagunenud turba kogus 90 tuhat tonni. Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides, ning seega üldist panust toidu julgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeeriumis valmiva turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, siis lisandväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta võiks olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba koguseid, siis saadi tänaste hindade juures potentsiaalseks lisandväärtuseks kaevandamisel 14 244 800 eurot. Seega eeldatav kaevandamisel saadav rahaline kasu on väiksem kui ökoloogiline kahju.

Taotluse seletuskirja kohaselt suureneb tootmispind 4,15 ha. Tootmisala laienduse kujul on tegemist mahajäetud tootmisala osaga, kuhu on varasema tegevuse käigus rajatud kuivendusvõrk, mis on tänaseni toimiv.

Seega tegemist on juba turba kaevandamisega rikutud alaga, mistõttu alal lõpliku ammendamise tagataks maavara säästev kasutamine. MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust Keskkonnaameti hinnangul käesoleval juhul ei esine.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Põlva Vallavolikogu nõustus tingimisi 30.09.2024 otsusega nr 1-3/23. Võru Vallavalitsus arvamust ei avaldanud. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Kurgsoo II turbatootmisalal ega selle mõju raadiuses ei leidu kaitse aluseid liike. Keskkonnaameti 22.04.2025 kirjaga nr DM-128599-18 kinnitatud KMH eelhinnangu järeldus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Aktsiaselts Kagu-Eesti Turvas ei ole seisuga 23.07.2025 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Võru Vallavalitsus ei esitanud arvamust Kurgsoo II turbatootmisala muutmis taotluse ega KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta. Põlva Vallavolikogu 30.09.2024 otsusega nr 1-3/23 palus loas täpsustada tingimused, millal ja kuhu rajatakse uued tuletõrje veevõtukohtad. Põlva Vallavolikogu ei esitanud arvamust Kurgsoo II turbatootmisala muutmis taotluse KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta.

Loa taotleja selgitas, et puudub vajadus uusi tuletõrje veevõtukohti rajada kuna olemasolevaid veevõtukohtasid puhastatakse ja hooldatakse vastavalt vajadusele, et tagada nende kasutuskõlblikkus (KOTKAS 25.11.2024 nr DM-128599-14).

Tulenevalt eelnevast loale kõrvaltingimusi ei lisata.

3.4.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 22.04.2025 kirjaga nr DM-128599-18 Kurgsoo turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnakaitselubade nr 5 ja VO-015 liitmise ja muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine. Eelhinnangus analüüsiti turbatootmisala tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju.

Kurgsoo II turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnakaitselubade nr 5 ja VO-015

liitmise ja muutmise taotlusele koostatud eelhinnangus keskkonnameetmeid ei määratud.

Kehtivatel lubadel nr 5 ja VO-015 kõrvaltingimusi lisatud ei ole.

3.4.3. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloale kõrvaltingimusi ei lisata.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima atmosfääriõhu kaitse seaduses, jäätmeseaduse, veeseaduses, MaaPS-s ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-kiirus/keskkonnakaitseloa/loa-omaja-meelespea>

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Reet Siilaberg
juhataja
ringmajanduse osakond

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Lisa 1 - Maeraldise plaan
3. Lisa 2 - Geoloogilised läbilõiked
4. Lisa 3 - Korrastatud ala plaa

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Ellen Keskküla, Maa- ja Ruumiamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Põlva Vallavalitsus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Võru Vallavalitsus

Kersti Janno
spetsialist
maapõuebüroo

Anu Holvandus
vanemspetsialist
veeosakond